

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Erfgoed en Kunsten

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1182250

Datum 8 mei 2017

Betreft Aanbieding rapport 'Onderhoudsstaat en onderhoudskosten van groen erfgoed in Nederland'

Hierbij bied ik u het rapport 'Onderhoudsstaat en onderhoudskosten van groen erfgoed in Nederland' aan. Op 29 juni 2015 heb ik uw Kamer in een brief over de Subsidieregeling instandhouding rijksmonumenten (Brim) toegezegd een onderzoek te laten uitvoeren naar de staat en onderhoudsbehoefte van groene monumenten in Nederland (Kamerstuk 32156, nr.58). In 2016 is dit onderzoek, in opdracht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, uitgevoerd door Wageningen Environmental Research (voorheen Alterra) en Debie en Verkuijl Landschapsarchitecten. Het onderzoek is begeleid door een klankbordgroep van belangrijke stakeholders uit het veld, zoals de Federatie Instandhouding Monumenten en de Vereniging Particuliere Historische Buitenplaatsen. In deze brief informeer ik uw Kamer over de uitkomsten van het onderzoek en de vervolgstappen die ik voor ogen heb.

Onderzoek

De ongeveer 1400 groene rijksmonumenten kennen verschillende verschijningsvormen: van landgoederen tot boerenerven en van begraafplaatsen tot stadsparken. In 2016 hebben ervaren specialisten onderzoek uitgevoerd op basis van een representatieve steekproef van 209 groene monumenten uit alle categorieën. Staat en onderhoud van de objecten zijn onderzocht met behulp van een digitale en periodiek herhaalbare methode, die in de toekomst voor monitoring kan worden ingezet.

Uit het onderzoek blijkt dat 89% van de beoordeelde groenelementen in goede of redelijke staat verkeert. Van enkele categorieën, zoals pastoretuinen en tuinen bij parken en landhuizen, verkeren relatief veel elementen in een matige staat. De inschatting is dat de totale kosten voor het onderhoud van groene rijksmonumenten, uitgaande van de met het veld afgestemde leidraad voor onderhoud, 132 miljoen euro per jaar bedragen, inclusief alle indirecte kosten. Naar schatting 79% van deze kosten is toe te schrijven aan de categorie groenaanleg bij buitenplaatsen en landgoederen. Tenslotte is binnen het onderzoek bij 44% van de monumenten een afwijking geconstateerd van de aangetroffen situatie met de omschrijving in het monumentenregister. Bij het grootste deel van deze afwijkingen was sprake van een ontbrekende beschrijving van de aanlegstijl in het register. Bij 30% van de monumenten was sprake van

verdwenen of aangetaste groenelementen, die in de beschrijving wel waren opgenomen.

1182250

Vervolg

De uitkomsten van het onderzoek naar de staat en instandhouding van groene monumenten in Nederland zijn voor mij belangrijke input voor het project 'Erfgoed Telt', dat zich sinds begin van dit jaar richt op een herijking van het erfgoedbeleid. In dit traject worden de resultaten van het onderzoek naar groene monumenten in een bredere context geplaatst. Ook bij de uitwerking van Erfgoed Telt worden stakeholders uit het veld nauw betrokken.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker